

Forord

Regjeringsadvokatens oppgave er å føre rettssaker for staten og gi juridiske råd til statlige organer.

Retningslinjene er veiledende for hvordan rettssaker og rådgivingsaker skal forelegges for Regjeringsadvokaten. De redegjør også for rollefordelingen mellom oppdragsgiver og Regjeringsadvokaten i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av hovedforhandlinger og eventuelle ankerunder. Formålet er å sikre felles praksis og en effektiv saksavvikling hos begge parter.

Heftet er bare tilgjengelig i elektronisk versjon.

Anne Nafstad Lyftingsmo

regjeringsråd

ajourført april 2022

Innholdsfortegnelse

1	Rettssaker.....	5
1.1	Hvilke saker skal føres av Regjeringsadvokaten	5
1.2	Staten som part.....	6
1.3	Rollefordelingen mellom forvaltningsorganet og Regjeringsadvokaten.....	7
1.4	Forskjellen mellom å være saksøker og saksøkt.....	7
1.5	Samarbeid i sakens innledende fase	8
1.5.1	Prosessvarsel.....	8
1.5.2	Oversendelse av saken til Regjeringsadvokaten	9
1.5.3	Forvaltningsorganets redegjørelse for saken.....	10
1.6	Forberedelse og gjennomføring av hovedforhandling mv..	13
1.6.1	Fremdrift i avvikling av rettssaken	13
1.6.2	Rettsmekling	14
1.6.3	Hoved- og ankeforhandling.....	15
1.7	Domsavsigelse og anke	15

1.8	Sakskostnader og erstatning	16
2	Rådgivningssaker	17
2.1	Regjeringsadvokatens rådgivningsrolle.....	17
2.2	Anmodning om råd	17
2.3	Regjeringsadvokaten eller Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet?	19
3	Offentlighet	20
3.1	Regjeringsadvokatens taushetsplikt	20
3.2	Innsyn i korrespondanse med Regjeringsadvokaten	21
3.2.1	Unntakshjemler	21
3.2.2	Merinnsyn	22
4	Mediehenvelser	24
4.1	Mediehenvelser i rettssaker	24
4.2	Mediehenvelser i rådgivningssaker	25
5	Vedlegg	26

1 Rettssaker

1.1 Hvilke saker skal føres av Regjeringsadvokaten

Regjeringsadvokaten skal etter anmodning fra regjeringen eller departementene føre rettssaker for det offentlige og for offentlige fond, jf. [Instruks for Regjeringsadvokaten](#). Hovedregelen er at Regjeringsadvokaten fører alle sivile rettssaker (herunder voldgiftssaker) for staten i norske domstoler. Dette omfatter både saker for departementene og underordnede organer. Det enkelte forvaltningsorgan skal selv behandle innkrevings saker og saker for forliksrådet.

Regjeringsadvokaten fører videre Norges saker for Den europeiske menneskerettsdomstolen, Den europeiske komité for sosiale rettigheter og FNs menneskerettighetskomiteer.

Regjeringsadvokaten fører også en rekke av Norges saker for EFTA-domstolen og EU-domstolen.

Regjeringsadvokaten kan i samråd med forvaltningsorganet som er part i saken sette ut saker til private advokater. Det er inngått rammeavtaler med enkelte advokatfirmaer som håndterer deler av sakene innen trygd, pensjon og utlendingsrett for domstolene. På enkelte områder er det også avtalt at forvaltningsorganer selv fører rettssaker som egenprosedyre eller gjennom egne rammeavtaler.

1.2 Staten som part

Staten er ett rettssubjekt, og det er staten som sådan som er part etter [tvisteloven § 2-1](#). Partsstillingen utøves vanligvis av et fagdepartement, selv om søksmålet gjelder et forhold et underliggende organ er ansvarlig for. Det innebærer at det er departementet som har beslutningskompetanse i saken (forlikskompetanse, ankekompetanse mv.), og som er stedfortreder etter [tvisteloven § 2-5](#) og [domstoloven § 191](#). Både beslutningsmyndigheten og rollen som stedfortreder kan delegeres.

Statens partsstilling for domstolene angis som staten ved vedkommende departement, f.eks. *staten v/Samferdselsdepartementet*. Unntak kan følge av praksis eller særlovgivningen.

I mange tilfeller er det hensiktsmessig at departementet overlater den praktiske håndteringen av rettssaken til et underliggende organ. Det forutsettes i så fall at departement og organet selv avklarer oppgavefordelingen og rammene for organets fullmakter. Det er uansett ansvarlig departement som må sende anmodning om bistand til Regjeringsadvokaten. I det følgende brukes samlebetegnelsen «forvaltningsorganet» om den virksomheten som det er bestemt at skal følge opp rettssaken.

1.3 Rollefordelingen mellom forvaltningsorganet og Regjeringsadvokaten

Det er forvaltningsorganet som har ansvaret for saken, også etter saksanlegg. Regjeringsadvokaten vil målbære organets synspunkter overfor domstolene og gi råd underveis, men det er forvaltningsorganet som i siste hånd avgjør hvilket standpunkt staten skal ta til de forskjellige spørsmål saken reiser, om saken skal forlikes, ankes etc.

Det skal utpekes en saksbehandler som skal forestå kontakten med Regjeringsadvokaten underveis i saken. Saksbehandleren må kjenne saken og kunne sørge for at Regjeringsadvokaten raskt får de opplysningene saken krever fra forvaltningsorganet og eventuelt andre organer som er involvert. I mange tilfeller kan det være naturlig at det også er saksbehandleren som møter som representant i retten. Avhengig av saken kan det også være behov for å avklare om vedkommende skal ha fullmakt til å inngå forlik.

1.4 Forskjellen mellom å være saksøker og saksøkt

Rettsaker for norske domstoler innledes med en stevning. I stevningen gjør saksøker rede for hva vedkommende krever dom for, og begrunnelsen for det. Stevningen skal besvares med et tilsvarende svar der den saksøkte redegjør for sitt syn på saken.

Staten opptrer i de aller fleste rettssaker i egenskap av *saksøkt*, og retningslinjene er utformet med sikte på dette. Retningslinjene gjelder tilsvarende i saker der staten er *saksøker*. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at det i slike tilfeller kan gjelde ulike frister (foreldelsesfrister, søkmålsfrister eller lignende) som gjør det særlig viktig at saken forelegges Regjeringsadvokaten tilstrekkelig raskt.

I saker for internasjonale domstoler gjelder egne prosessregler og rutiner for håndtering av sakene. Disse sakene omtales ikke nærmere her.

1.5 Samarbeid i sakens innledende fase

1.5.1 Prosessvarsel

Etter [tvisteloven § 5-2](#) skal den som vil reise søksmål først sende motparten et prosessvarsel, der det skal redegjøres for grunnlaget for kravet. Den som mottar varslet, skal innen rimelig tid ta stilling til kravet og grunnlaget for det, og opplyse om viktige dokumenter eller andre bevis, se tvisteloven §§ 5-2 og 5-3.

Prosessvarselet besvares av forvaltningsorganet selv. Dersom Regjeringsadvokaten allerede er involvert i saken, eller særlige forhold tilsier det, for eksempel at kravet gjelder store verdier eller prinsipielle rettsspørsmål, kan prosessvarselet besvares i samråd med Regjeringsadvokaten.

1.5.2 Oversendelse av saken til Regjeringsadvokaten

Selve saksanlegget innledes ved stevning. Stevningen krever at den saksøkte både bekrefter at søksmålet er mottatt (forkynt) og svarer på påstandene i søksmålet gjennom et tilsvar.

Domstolen forkynner stevningen for forvaltningsorganet som er saksøkt, vanligvis det departementet saken sorterer under. Det hender at saksøker og/eller domstolen bruker en feilaktig partsangivelse, f.eks. «Staten v/Mattilsynet». Organet må i så fall sikre at forkynningen vedtas av ansvarlig departement og at partsangivelsen rettes opp i tilsvaret. Ansvarlig departement skal straks bekrefte at forkynningen er mottatt ved å returnere signert forkynningsskjema til domstolen, eventuelt følge domstolens anvisninger for elektronisk vedtakelse.

Ved forkynningen setter domstolen samtidig en frist for at staten skal inngi tilsvar. Oversittelse av tilsvarsfristen kan medføre rettstap for staten og skal unngås. Man bør derfor allerede ved forkynning så raskt som mulig sende en anmodning om bistand til Regjeringsadvokaten, der det skal fremgå hvem som er kontaktperson i forvaltningsorganet. Samtlige dokumenter som er mottatt fra retten oversendes med anmodningen, herunder utfylt forkynningsskjema, slik at Regjeringsadvokaten får kontrollert tilsvarsfristen.

Dokumentene bør fortrinnsvis oversendes elektronisk. Hvis det benyttes vanlig e-post, sendes dokumentene til postmottak@regjeringsadvokaten.no. Hvis dokumentene inneholder

store filer eller sensitive opplysninger (f.eks. personopplysninger), kan de sendes via Altinn eller en annen sikker filoverføringstjeneste. Ved spørsmål kan postmottaket hos Regjeringsadvokaten kontaktes.

Postmottaket ved Regjeringsadvokaten vil ved mottak sende en e-post med bekreftelse på at henvendelsen er mottatt samt opplysninger om saksnummer og ledende/fagansvarlig advokat. Saken vil deretter bli fordelt til saksansvarlig advokat, og vedkommende vil snarlig ta kontakt. I mellomtiden kan henvendelser rettes til ledende/fagansvarlig advokat.

Tilsvarsfristen vil fremgå av rettens forkynningsbrev. Den er normalt tre uker, men kan i enkelte tilfeller være kortere. Dersom det er ønskelig å søke forlengelse av tilsvarsfristen, må Regjeringsadvokaten kontaktes for å avklare hvem som skal søke om forlengelse. Man må i den forbindelse ta høyde for at Regjeringsadvokaten trenger tid til egen forberedelse av tilsvaret.

1.5.3 Forvaltningsorganets redegjørelse for saken

Gjennom tilsvaret skal staten redegjøre for sitt syn på saken. Dette gjelder både sakens faktiske side (hva har skjedd?) og sakens rettslige side (hvilken rettslig betydning har det som har skjedd?). Tilsvaret brukes også til å fremlegge bevis for domstolen.

Det er Regjeringsadvokaten som inngir tilsvaret. Forvaltningsorganet skal bistå Regjeringsadvokaten med utarbeidelsen. Etter oversendelse av anmodningen om bistand, skal forvaltningsorganet snarest mulig gi Regjeringsadvokaten en skriftlig redegjørelse for

saken. Redegjørelsen skal være så utfyllende at den kan danne grunnlag for å utarbeide et tilsvarende svar, herunder inneholde en redegjørelse for sakens sterke og svake sider. Dersom forvaltningsorganet mener at saksøker kan ha rett, bør det gis en vurdering av hvordan saken kan løses i minnelighet. Redegjørelsen skal oversendes senest fem arbeidsdager før tilsvarende svarfrist utløper, med mindre annet er avtalt med ansvarlig advokat.

Redegjørelsen bør inneholde følgende elementer:

- i. En redegjørelse for sakens faktiske side.
 - Sakens faktiske bakgrunn bør beskrives kronologisk. Det kan vises til saksøkerens fremstilling i stevningen på punkter man er enig. Det er ikke tilstrekkelig å kun vise til redegjørelsen i andre dokumenter (f.eks. vedtaket).
 - Det bør særlig redegjøres for faktiske spørsmål der man er uenig med motparten.
 - Fremstillingen skal løpende henvise til sakens dokumenter. Saksdokumenter som ikke allerede er fremlagt av motparten, og som kan ha betydning som bevis, fremlegges som egne bilag som nummeres løpende.
- ii. En redegjørelse for sakens rettslige ramme.
 - Det bør vises til hvilke rettsregler saken skal avgjøres etter.

- Det bør vises til relevante rettskilder som forvaltningsorganet er kjent med og som kan antas å ha betydning i saken (herunder rettsavgjørelser, forvaltningspraksis eller uttalelser fra Sivilombudet). Det bør vises til kildenes Lovdata-referanse. Kilder som ikke er tilgjengelig på Lovdata eller på internett for øvrig bør vedlegges oversendelsen.
- iii. Statens syn på saken.
- Det bør begrunnes hvorfor staten mener saksøker ikke skal vinne frem, for eksempel hvorfor vedtaket som angripes er gyldig.
 - Saksøkerens sentrale anførsler bør kommenteres særskilt.
 - Det bør pekes på problemstillinger som det særlig er ønskelig at Regjeringsadvokaten vurderer nærmere.
- iv. Om det bør føres vitner, hvem og hva de skal forklare seg om.
- v. Om forvaltningsorganet ønsker å forsøke å forlike saken.

For eksempler på redegjørelser se [vedlegget til retningslinjene](#).

Det er særlig viktig at forvaltningsorganet nøye vurderer hvilke bevis som bør føres, i praksis hvilke dokumenter som bør legges frem for retten og hvilke vitner som bør tilbys, herunder om representanten som møter for organet skal forklare seg. Saksansvarlig advokat hos Regjeringsadvokaten kan kontaktes for å diskutere dette nærmere. Dersom man er usikker på om et dokument er relevant, kan dette påpekes i oversendelsen og diskuteres med saksansvarlig advokat.

Spørsmål av prosessuell karakter kan overlates til Regjeringsadvokaten, med mindre forvaltningsorganet har et særlig syn på dette.

Redegjørelsen skal sendes elektronisk, og i et format som gjør det mulig å kopiere relevante deler inn i tilsvaret. Oversendelsen skjer ved hjelp av en av metodene som beskrevet i pkt. 1.5.2.

Alle de nye dokumentene det vises til i redegjørelsen oversendes sammen med redegjørelsen. De enkelte dokumentene legges ved som selvstendige filer og filnavnet bør inneholde en referanse til bilagsnummeret i redegjørelsen (for eksempel "*Bilag 2 – Brev fra Statsforvalteren 12.2.21*"). Bilagsnummer skal ikke stemples på dokumentet. Dokumentene bør så langt som mulig sendes som elektroniske filer og ikke scannes inn.

1.6 Forberedelse og gjennomføring av hovedforhandling mv.

1.6.1 Fremdrift i avvikling av rettssaken

Saksansvarlig advokat hos Regjeringsadvokaten styrer videre fremdrift i forberedelsene til hovedforhandling, dvs. gjennomføringen av saken i rettssalen. Det nærmere samarbeidet mellom advokat og saksbehandler hos forvaltningsorganet avtales i den konkrete saken, men saksbehandleren vil regelmessig måtte bistå med f.eks. undersøkelser av sakens faktiske sider, kontakt med vitner, redegjørelse for rettsspørsmål og kartlegging av

forvaltningspraksis. Saksbehandleren forventes å fortløpende kommentere innkommende prosesskriv fra motparten, og å bistå ved utarbeidelsen av statens prosesskriv.

Det berammes som regel et planmøte i saken etter at tilsvar er inngitt. Dette gjennomføres som regel over telefon. Normalt deltar bare dommer og advokater i møtet. Dersom det er nødvendig, tar saksansvarlig advokat opp relevante spørsmål med forvaltningsorganet på forhånd. I noen saker kan det være hensiktsmessig at forvaltningsorganet også deltar, for eksempel i store rettssaker.

Hovedforhandling skal i utgangspunktet gjennomføres innen seks måneder etter inngivelse av stevning. Tilsvarende skal ankeforhandling gjennomføres innen seks måneder etter inngivelse av ankeerklæring. Alle offentlige organer som er involvert i rettssaker må bidra til at lovens krav overholdes. Rettssakene må derfor gis nødvendig prioritet, og en må vise fleksibilitet når sakene skal berammes.

Advokaten avklarer tidspunktet for rettsmøtet med den som møter som representant fra forvaltningsorganet og eventuelle vitner. Representanten bør så tidlig som mulig melde fra om lengre fravær i tidsrommet der det kan være aktuelt å beramme saken.

1.6.2 Rettsmekling

Domstolen skal fortløpende undersøke mulighetene for rettsmekling. Forvaltningsorganet avgjør, i samråd med Regjeringsadvokaten, om

mekling er ønskelig. Rettsmekling kan for eksempel være aktuelt i saker som gjelder pengekrav eller i arbeidsrettstvister.

Forvaltningsorganet stiller med en representant under rettsmeklingen. Vedkommende må inneha de nødvendige fullmakter til å inngå en forliksavtale.

1.6.3 Hoved- og ankeforhandling

[Tvisteloven § 9-15](#) gir en oversikt over hovedforhandlingens enkelte ledd. Prosessfullmektigene gir først sine saksfremstillinger (innledningsforedrag). Deretter avgir partene forklaring, herunder statens representant dersom det ønskelig med slik forklaring. Også i de tilfellene representanten skal avgj forklaring, vil vedkommende normalt ha anledning til å følge forhandlingen i sin helhet.

Etter partsforklaringene følger øvrige vitneforklaringer og annen bevisførsel (f.eks. befaring), før prosessfullmektigene holder avsluttende innlegg (prosedyre), replikk og duplikk.

1.7 Domsavgivelse og anke

I utgangspunktet skal dommen foreligge to uker etter avsluttet hovedforhandling og fire uker etter en ankeforhandling. Dommen forkynnes for Regjeringsadvokaten, som snarest mulig oversender dommen til forvaltningsorganet. Er saken tapt, vil Regjeringsadvokaten på et senere tidspunkt gi en vurdering av om dommen bør påankes.

Forvaltningsorganet avgjør selv, i samråd med Regjeringsadvokaten, om dommen skal ankes. Regjeringsadvokaten utformer deretter ankeerklæring. Ankefristen er vanligvis én måned etter forkynnelse av dommen (med unntak av rettsferiene i påsken, julen og om sommeren).

1.8 Sakskostnader og erstatning

I alle saker der staten ved dom eller kjennelse er pålagt å betale motpartens sakskostnader, vil disse bli utbetalt fra Regjeringsadvokaten. Regjeringsadvokaten sørger også for innkreving av tilkjente sakskostnader. Dette gjelder likevel ikke i skjønnsaker.

Det er forvaltningsorganets ansvar å sørge for utbetaling dersom staten blir idømt erstatningsansvar. Se ellers Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv [G-01/2017: Erstatningskrav mot staten – belastning av budsjettkapittel 471, post 71 og frafall av foreldelsesinnsigelse](#).

2 Rådgivningssaker

2.1 Regjeringsadvokatens rådgivningsrolle

Regjeringsadvokaten gir rettslige råd på de fleste forvaltningsområder. Hvor omfattende råd det er snakk om, beror på sakstypen og tiden som er til rådighet. I noen tilfeller vil korte, muntlige råd være tilstrekkelige. I andre situasjoner kan det være behov for grundige skriftlige utredninger.

En grunnleggende premiss for all rådgivning er at Regjeringsadvokaten ikke kan overta forvaltningsorganets saksbehandling. Før Regjeringsadvokaten kontaktes, bør forvaltningsorganet nøye vurdere nødvendigheten av å forelegge saken for Regjeringsadvokaten fremfor å ta endelig standpunkt selv.

Regjeringsadvokaten er hele statsforvaltningens advokat og skal ivareta fellesskapets interesser. Regjeringsadvokaten kan ikke opptre som rettslig rådgiver for ett forvaltningsorgan for å løse en uenighet med et annet statlig forvaltningsorgan. Om det er behov for Regjeringsadvokatens råd i slike situasjoner, må forvaltningsorganene sammen fremme anmodningen.

2.2 Anmodning om råd

Det er kun departementer som direkte kan be Regjeringsadvokaten om råd. Anmodninger fra underordnede organer skal gå via, og i

forståelse med, fagdepartementet. Anmodningen skal som hovedregel være skriftlig og bør inneholde:

- i. En beskrivelse av sakens faktiske bakgrunn med henvisning til relevante saksdokumenter.
- ii. En redegjørelse for det rettslige rammeverket.
- iii. Hvilket eller hvilke spørsmål det er ønskelig at Regjeringsadvokaten vurderer. Det er ikke tilstrekkelig at saken oversendes med anmodning om «uttalelse om de spørsmål saken reiser».
- iv. Organets foreløpige vurdering av de rettsspørsmål saken reiser, og begrunnelsen for det. Er det ikke tatt standpunkt, bør departementet forklare hvorfor det er tvil om løsningen.
- v. Om det foreligger faktisk eller rettslig uenighet med andre statlige forvaltningsorganer, herunder om anmodningen er koordinert med vedkommende organ.
- vi. I hvilken grad saken haster, og om det løper saksbehandlingsfrister, foreldelsesfrister mv.
- vii. Hvem som er kontaktperson hos forvaltningsorganet.

Saksdokumenter som det vises til i anmodningen og andre saksdokumenter av betydning for oppdraget oversendes sammen med anmodningen.

Inneholder saken børssensitiv informasjon bør det gjøres særskilt oppmerksom på det allerede ved oversendelsen.

Anmodninger om råd sendes på e-post til postmottak@regjeringsadvokaten.no eller på en av måtene angitt i punkt 1.5.2.

2.3 Regjeringsadvokaten eller Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet?

Oppgavefordelingen mellom Regjeringsadvokaten og Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet er ikke alltid skarp, og er avhengig av sakens karakter.

Dersom det foreligger en konkret rettslig konflikt eller fare for konflikt med private, bør saken i utgangspunktet behandles av Regjeringsadvokaten. Generelle tolkningsspørsmål som oppstår uavhengig av rettssaker, bør fortrinnsvis forelegges for Lovavdelingen.

Hvis departementene ønsker å få rettslige råd som skal offentliggjøres, bør saken eventuelt forelegges for Lovavdelingen, se punkt 3. nedenfor.

3 Offentlighet

3.1 Regjeringsadvokatens taushetsplikt

Regjeringsadvokaten er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Dette omfatter også det forhold at det eksisterer et advokat-klient-forhold – altså at det er bedt om et rettslig råd.

I *rådgivningssaker* er det klare utgangspunktet at Regjeringsadvokaten ikke gir noen opplysninger om eksistensen av et rådgivningsoppdrag eller innholdet i rådet. Regjeringsadvokaten vil verken bekrefte eller avkrefte at saken er forelagt embetet. Det kan imidlertid enkelte ganger følge av sakens karakter og behandlingsmåte at det allerede er offentlig kjent at saken behandles hos Regjeringsadvokaten.

I *rettssaker* hvor Regjeringsadvokaten har fått et prosessoppdrag, vil Regjeringsadvokaten kunne opplyse at saken behandles der, hvilken advokat som håndterer saken, samt andre faktiske opplysninger. Dette gjelder likevel ikke opplysninger som er underlagt taushetsplikt.

3.2 Innsyn i korrespondanse med Regjeringsadvokaten

3.2.1 Unntakshjemler

Det følger av [offentleglova § 3](#) at saksdokumenter er åpne for offentlig innsyn med mindre annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov. I praksis vil imidlertid en stor del av korrespondanse med Regjeringsadvokaten falle inn under unntakene i loven.

Rettsaksdokumenter i saker for norske domstoler (stevning, tilsvær, prosesskriv mv.) kan unntas fra innsyn i medhold av [offentleglova § 18](#). Unntaket omfatter også korrespondanse mellom advokaten og forvaltningsorganet i anledning rettsaken. Utenfor faller bilag som ikke er utarbeidet i anledning rettsaken. Det er heller ikke grunnlag for å unnta dokumenter som er offentlige hos domstolen (sluttinnlegg, disposisjoner, avgjørelser mv. – se [tvisteloven § 14-2](#)).

I *rådgivningssaker* kan dokumenter forvaltningsorganet har innhentet fra Regjeringsadvokaten unntas fra innsyn med hjemmel i [offentleglova § 15 første ledd](#) første punktum. Regjeringsadvokaten regnes i denne sammenheng som et underordnet organ, jf. [Rettleiar til offentliglova s. 100](#). Skadevilkåret i § 15 første ledd vil gjennomgående være oppfylt for slike dokumenter – se f.eks. hensynene som løftes frem i [NOU 2015: 3 s. 213](#). Dette gjelder ikke høringsuttalelser, jf. § 15 fjerde ledd. Dokumenter departementet har sendt til Regjeringsadvokaten for å innhente råd i saken, kan unntas etter offentliglova § 15 tredje ledd jf. første ledd første punktum.

Ved spørsmål om innsyn i korrespondanse med Regjeringsadvokaten kan ansvarlig advokat kontaktes.

3.2.2 Merinnsyn

Det følger av [offentleglova § 11](#) at et organ plikter å vurdere om det kan utøves merinnsyn i hele eller deler av et dokument som kan unntas fra innsyn.

For *rettssaksdokumenter* må det foretas en konkret vurdering for det enkelte saksdokument (herunder det enkelte bilag). Følgende momenter er typisk relevante:

- i. offentlighetens interesse i innsyn i det konkrete dokumentet
- ii. hensynet til å hindre forhåndsprosedyre og tilrettelegge for minnelige løsninger
- iii. om motparten har gitt innsyn i sine prosessdokumenter, og
- iv. om hensynet til involverte enkeltpersoner hos staten eller den private part taler mot offentlighet.

Gjelder innsynskravet motpartens prosessdokumenter kan det være grunn til å orientere motpartens advokat før det gis innsyn.

Annen korrespondanse i rettsaker, herunder korrespondanse mellom Regjeringsadvokaten og forvaltningsorganet samt utkast til prosesskriv, vil i utgangspunktet måtte bedømmes på samme måte som Regjeringsadvokatens rådgivningssaker.

I *rådgivningssaker* der Regjeringsadvokaten er koblet inn, er det en fast og langvarig praksis, praktisert av skiftende regjeringer, for at

Regjeringsadvokatens rettslige råd ikke gis til andre enn klienten og at det derfor ikke utvises merinnsyn. Dette har bakgrunn i rådgivningens særlige fortrolige og sensitive karakter. Det dreier seg om fortrolige råd som ikke sjelden – i tillegg til de rettslige vurderingene – inneholder prognoser om sannsynligheten for å vinne fram i rettsapparatet, og synspunkter av strategisk og taktisk karakter som bare er beregnet for klienten. Dette bør det også tas hensyn til ved journalføringen av korrespondanse med Regjeringsadvokaten innenfor rammene av [forskrift om offentlege arkiv § 10](#).

4 Mediehenveler

4.1 Mediehenveler i rettssaker

Forvaltningsorganet er ansvarlig for saken, også etter saksanlegg. Dette inkluderer i utgangspunktet også håndering av mediehenveler. Om forvaltningsorganet kontaktes av media bør det ikke henvise videre til Regjeringsadvokaten uten at dette er avtalt på forhånd.

Av hensyn til saken, vil det imidlertid ofte være hensiktsmessig at eventuelle uttalelser til media fra forvaltningsorganet avklares med saksansvarlig advokat, eventuelt at det avtales at Regjeringsadvokaten uttaler seg på vegne av forvaltningsorganet. Tilsvarende avklaringer må gjøres dersom mediehenvelen kommer direkte til Regjeringsadvokaten.

I saker der det forventes et visst medietrykk, bør det legges en plan for håndering av henveler før og under hovedforhandling. Eventuelle uttalelser etter at dommen har falt bør også koordineres og kvalitetssikres.

For Regjeringsadvokatens rådgivning til forvaltningsorganet underveis i rettssaken, f.eks. knyttet til spørsmål om anke eller forlik, gjelder samme prinsipper for offentlighet og omtale utad som ved annen rådgivning.

4.2 Mediehenveler i rådgivningssaker

Regjeringsadvokaten er undergitt alminnelig taushetsplikt for advokater, og vil verken bekrefte eller avkrefte at saken er forelagt dem. Det er fast og langvarig praksis for at Regjeringsadvokatens råd heller ikke omtales av forvaltningsorganet.

5 Vedlegg

- [Eksempel tilsvar gyldigheten av enkeltvedtak \(PDF\)](#)
- [Eksempel tilsvar arbeidsrettssak \(PDF\)](#)